

3.1.

Mercat de treball

3.1.1. Atur registrat

3.1.2. Afiliats a la Seguretat Social

3.1.3. Enquesta de població activa

3.1.4. Immigració

Canvis en el mercat de treball i necessitats de dissenyar noves estratègies en qualificació i formació professional / **Adela Carrió**

Exclusió i cohesió social / **Carlota Solé**

Treball autònom, treball de futur / **Salvador Duarte**

3.1.1. Atur registrat

En un escenari de crisi econòmica, les dades sobre l'atur constitueixen un indicatiu de pes per analitzar l'evolució d'un país i les seves perspectives a curt i mitjà termini. Una dada molt significativa i que mostra l'evolució d'aquest 2010 és la mitjana de persones desocupades, que ha estat la més alta de la història de Catalunya, amb 571.160 persones, un 11,64% més que l'any anterior.

La xifra de persones en situació d'atur va assolir la xifra més alta dels últims anys el mes de març de 2010 (fins a 604.000 persones). L'atur només va donar una mica d'alè durant els mesos de campanya d'estiu, en què el nombre de persones registrades a l'atur va baixar en unes 65.000 persones. Tanmateix, només era un descens enganyós, produït per un mercat de treball clarament estacional. A partir del mes d'agost, quan ja estava vigent la reforma laboral, l'atur intermensual va començar a augmentar fins al mes de desembre, durant el qual, gràcies a la campanya de Nadal, va produir-se un petit descens. Es constata que no s'ha aturat la destrucció d'ocupació i que l'economia catalana continua manifestant dificultats per sortir de la recessió.

Les diferències entre sexes aquest any es van reduint per primera vegada des de l'inici de la recessió, per una banda, per la reducció d'atur masculí i, per l'altra, pel lleuger augment de l'atur femení. Tot i la lleugera major incidència de l'atur masculí, cal dir que l'atur femení superava el masculí fins a l'octubre del 2008.

És sabut que la dada de l'atur no pot ser per si sola un indicatiu fiable, però, d'altra banda, és un fet constatat que aquesta xifra acostuma a ser un termòmetre sobre l'evolució de l'economia. En conjunt, doncs, aquestes dades ens permeten fer una aproximació del que pot ser el futur immediat de l'economia catalana.

Les dades de l'atur a Catalunya poden ser objecte d'una doble anàlisi. Per una banda es disposa de les xifres absolutes, amb una evolució pràcticament plana i, per l'altra, de la variació interanual, que sí experimenta canvis significatius provinents de 2009. Pel que fa a la xifra total de persones en situació d'atur, s'observa que el desembre de 2009 era de 561.800, mentre que un any més tard aquest valor pujava de forma gairebé imperceptible, fins a les 562.700 persones aturades. Malgrat l'aparent immobilitat d'aquesta xifra, es pot destacar que durant els primers mesos de 2010 el nombre d'aturats s'enfilava de forma preocupant per sobre de les 600.000 persones. Aquesta tendència a l'alça, però, es va invertir a l'abril i, posteriorment, es va acabar de confirmar al maig i, sobretot, al juliol, mes en què la xifra baixa i se situa per sobre de les 540.000 persones a l'atur.

És cert que aquests descensos s'expliquen en part per les necessitats del mercat laboral a Setmana Santa i a l'estiu. Però, d'altra banda, si ens fixem en la variació interanual mensual, s'observa que al gener la diferència respecte a dotze mesos enrere era gairebé del 33%, mentre que a l'abril és del 17% i al juliol és del 8,7%.

La millor notícia és que aquesta comparació amb l'any anterior ha estat més favorable a mesura que anava avançant l'any, fins a l'extrem que el mes de desembre la variació interanual era pràcticament del 0%. Aquesta progressió ens situa davant d'un nou escenari, amb unes expectatives millors que les que teníem l'any 2009 i, en conseqüència, amb alguns signes sòlids per confiar en un any 2011 positiu pel que fa a les xifres d'atur. El fet més destacable és que la millora de la variació interanual no és el resultat d'un moment puntual –com podia haver estat una bona campanya d'estiu, per exemple–, sinó que es va consolidant mes a mes, sense excepció.

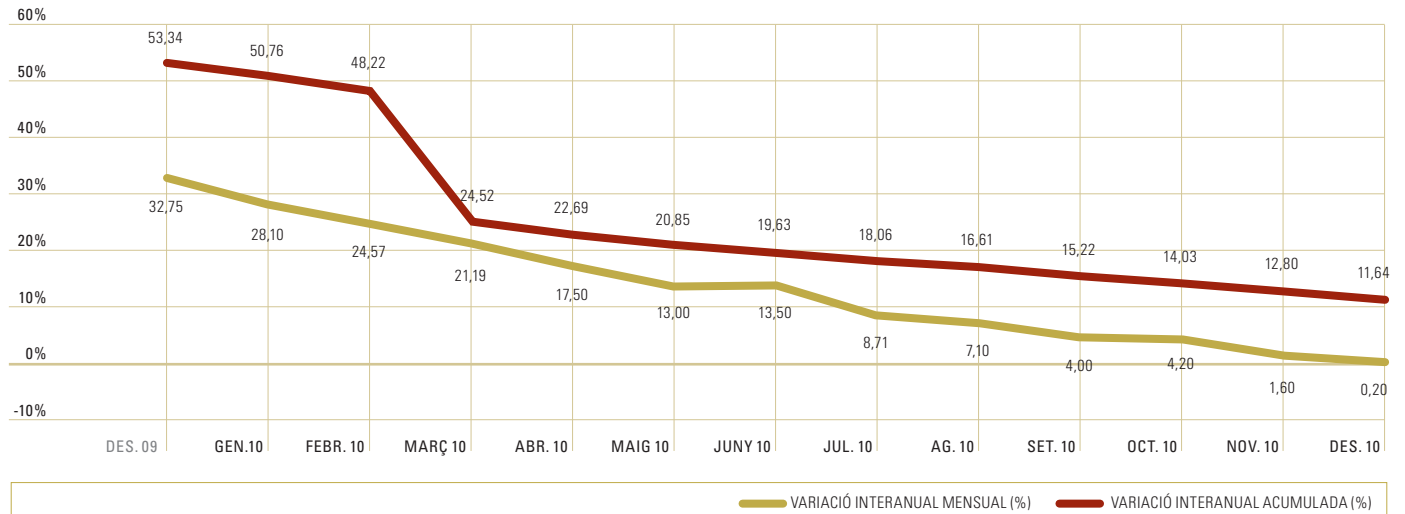
Lògicament, aquests descensos es reflecteixen també a la variació interanual acumulada, que començava l'any 2010 amb una xifra impactant (per sobre del 50%) i que de forma ràpida se situa per sobre del 25% (mes d'abril). Al mes de desembre, la variació interanual acumulada ja només era de l'11%.

TAULA 25
EVOLUCIÓ DE L'ATUR REGISTRAT A CATALUNYA

	DES. 09	GEN. 10	FEBR. 10	MARÇ 10	ABR. 10	MAIG 10	JUNY 10	JUL. 10	AG. 10	SET. 10	OCT. 10	NOV. 10	DES. 10
Valor	561,80	583,90	597,30	604,00	593,70	574,70	554,30	539,20	555,90	557,30	566,50	564,50	562,70
Variació interanual mensual (%)	32,75	28,10	24,57	21,19	17,50	13,80	13,50	8,70	7,10	4,90	4,20	1,60	0,20
Variació interanual acumulada (%)	53,34	50,76	48,22	24,52	22,69	20,85	19,63	18,06	16,61	15,22	14,03	12,80	11,64

Font: Idescat. Atur registrat. Persones desocupades registrades en les oficines d'ocupació. Valor en milers.

GRÀFIC 38
EVOLUCIÓ DE L'ATUR REGISTRAT, VARIACIÓ INTERANUAL MENSUAL A CATALUNYA

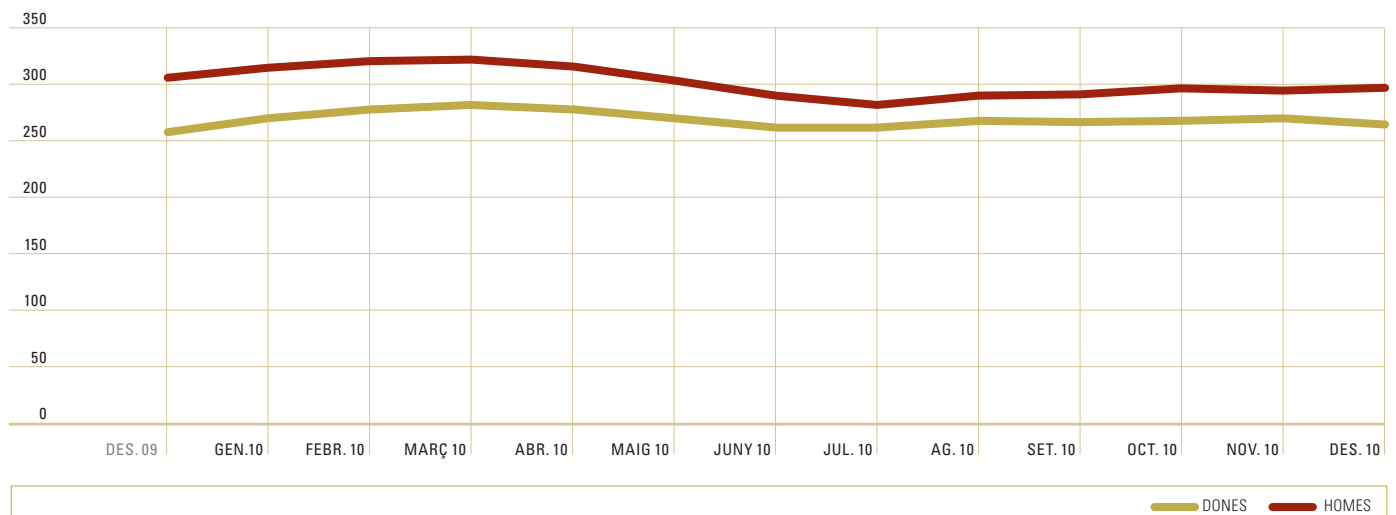

Font: Idescat. Atur registrat. Persones desocupades registrades en les oficines d'ocupació.

El gràfic que es mostra a continuació reflecteix l'evolució de l'atur a Catalunya per sexes. La primera conclusió és clara: l'atur masculí (línia superior) és més elevat en termes absoluts des de novembre de 2008, però ambdues línies discorren de forma gairebé paral·lela durant l'any 2010, fet que evidencia un panorama semblant per als dos sexes, tot i que amb un petit desavantatge per a les dones, com es veurà tot seguit.

A principis d'any, la xifra d'atur masculí sobrepassa lleugerament les 303.000 persones, però acabarà per sota, concretament en 296.900 homes. En canvi, l'atur femení comença en un valor de 258.400 i acaba en 266.000 dones. En

GRÀFIC 39
ATUR REGISTRAT PER SEXES A CATALUNYA

Font: Idescat. Atur registrat. Persones desocupades registrades en les oficines d'ocupació. Valors en milers.

definitiva: el resultat de l'any 2010 pel que fa al mercat laboral és que hi ha 6.800 aturats menys entre els homes i 7.600 aturades més entre les dones. Per tant, es redueixen les diferències entre l'atur masculí i femení. A principis d'any hi havia 41.800 homes més que dones a l'atur i a finals de 2010 n'hi ha 30.600 més; s'ha produït doncs una reducció d'11.000 homes. Una tendència exclusiva d'aquest any, ja que el desembre de 2009 es va assolir la diferència més gran entre sexes. Aleshores, l'atur masculí superava en 45.000 persones l'atur femení.

Una xifra i l'altra (més dones sense feina, però alhora menys homes a l'atur) es compensen de cara al còmput global, però el cert és que hi ha més dones aturades que fa un any. Les variacions en xifres absolutes no són extremadament significatives, i per tant resulta difícil extreure conclusions de pes de cara a pronosticar una tendència per a un o altre sexe.

3.1.2. Afiliats a la Seguretat Social

La taula següent mostra canvis gairebé imperceptibles entre les dades de principis d'any i les del mes de desembre, amb una diferència de poc més de 8.000 persones sobre un univers total de més de 3 milions. Aquest immobilitisme és un reflex de la difícil situació econòmica i, en conseqüència, del mercat de treball.

Per poder ser valorada en el context adequat, la xifra requereix tenir en compte que la població total a Catalunya ha anat augmentant de forma significativa al llarg d'aquests darrers anys, passant de 6,5 milions de persones l'any 2002 a 7,5 milions l'any 2010. És un increment fort que, malauradament, no s'ha pogut traduir en un augment proporcional dels llocs de treball; més aviat al contrari en els últims anys. Des de maig de 2008 (3.445.361 persones afiliades) l'afiliació s'ha anat reduint fins a assolir la xifra de 3.105.578 persones afiliades el mes de desembre de 2010.

Pel que fa a la distribució per demarcacions, la taula evidencia la important desproporció geogràfica, conseqüència també de la concentració elevada de població a la província de Barcelona. S'observa doncs que aproximadament un 75% de les altes laborals es registren en aquesta província. Girona i Tarragona es reparteixen un 20% i Lleida acumula només el 5% restant. La reducció dràstica en afiliació s'ha reflectit amb més intensitat a la província de Barcelona que en la resta de províncies.

TAULA 26

PERSONES TREBALLADORES EN ALTA LABORAL EN EL RÈGIM GENERAL I DE LA MINERIA I EL CARBÓ DE LA SEGURETAT SOCIAL DE CATALUNYA

Valors absoluts	DES. 09	GEN. 10	FEBR. 10	MARÇ 10	ABR. 10	MAIG 10	JUNY 10	JUL. 10	AG. 10	SET. 10	OCT. 10	NOV. 10	DES. 10
TOTAL	3.099,9	3.078,2	3.086,7	3.081,9	3.102,7	3.125,6	3.109,4	3.158,0	3.101,9	3.105,7	3.108,7	3.098,4	3.086,6
Barcelona	2.343,7	2.330,7	2.336,8	2.324,2	2.337,8	2.349,4	2.325,3	2.345,4	2.307,9	2.330,9	2.344,9	2.344,8	2.334,6
Girona	286,5	283,1	285,1	289,7	294,7	299,9	305,5	318,1	308,4	296,5	291,2	284,7	284,4
Lleida	180,9	179,5	179,5	178,6	176,7	179,2	180,0	185,8	184,7	182,9	179,6	179,6	180,2
Tarragona	288,7	284,9	285,3	289,4	293,5	297,1	298,6	308,7	301,0	295,5	293,1	289,4	287,3

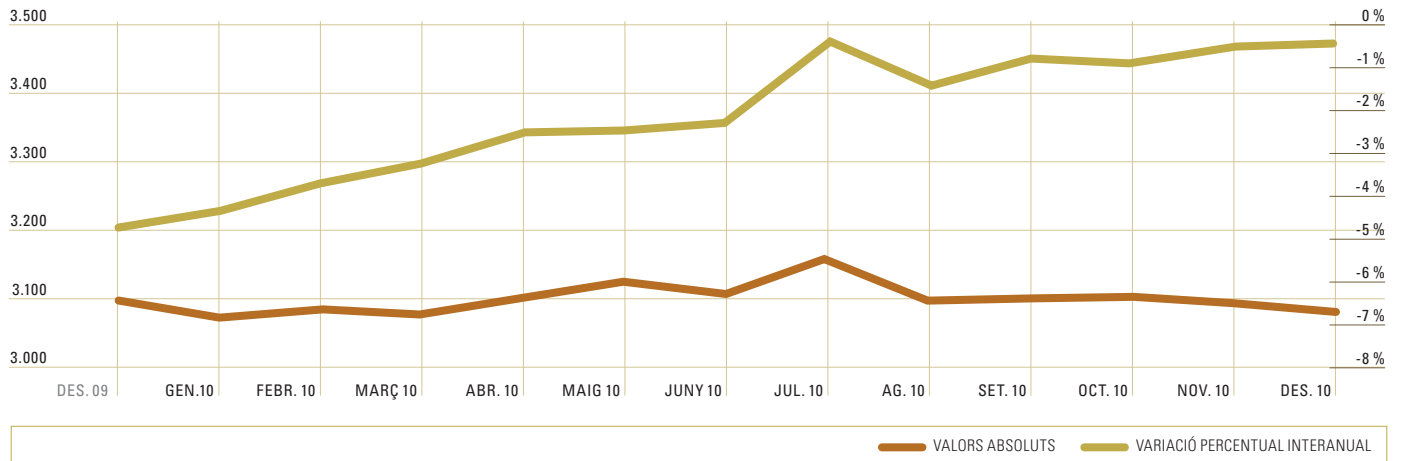
Font: MTAS. Butlletí d'estadístiques laborals.

Tal com s'ha comentat en la taula anterior, les dades sobre altes laborals no experimenten pràcticament cap variació, amb petites oscil·lacions que resulten intrascendents en el context de la població total de treballadors i treballadores. Així, la xifra de 3,1 milions és gairebé idèntica a principis i a finals d'any.

Ara bé, sí es poden apreciar moviments significatius durant alguns mesos de l'any, que corresponen lògicament al període de vacances d'estiu. Val a dir que no es tracta d'incrementos importants derivats de la contractació estacional: amb prou feines s'assoleix una variació positiva de 50.000 persones en aquest període. Tenint en compte el fort pes del sector de serveis a Catalunya, es pot dir que es tracta d'un augment discret. De fet, la conjuntura convida a pensar que es produeixen més de 50.000 altes laborals motivades per les vacances d'estiu, però les baixes procedents d'altres sectors desllueixen aquest increment.

GRÀFIC 40 PERSONES TREBALLADORES EN ALTA LABORAL EN EL RÈGIM GENERAL I DE LA MINERIA I EL CARBÓ DE LA SEGURETAT SOCIAL A CATALUNYA

(Milers de treballadors)

Font. MTAS. Butlletí d'estadístiques laborals.

3.1.3. Enquesta de població activa

La gràfica de l'Enquesta de població activa (EPA) transmet de forma molt visual la situació actual del mercat de treball a Catalunya. La línia superior, que representa el conjunt de treballadors i treballadores en alta laboral, es manté pràcticament immòbil durant els quatre trimestres de l'any, sempre en la franja que va dels 3 als 3,5 milions de persones. Des de la caiguda significativa de febrer de 2008 no ha deixat de davallar fins al gener de 2010, en què s'observa una població activa estabilitzada i estable encara que amb lleugeres oscil·lacions en la resta de trimestres de l'any 2010.

És cert que a principis del tercer trimestre es reflecteix un lleuger moviment a l'alça, degut sens dubte a l'inici de la campanya turística, amb la conseqüent pujada de contractes en el sector de serveis. Ara bé, cap al final de l'any, aquesta mateixa línia perd força de forma progressiva i decau per recuperar el mateix nivell en què s'havia iniciat l'any.

La línia immediatament inferior recull precisament els moviments del sector de serveis. No és estrany observar que aquesta línia discorre de forma paral·lela, gairebé idèntica, a la del conjunt d'altres laborals. Com és sabut, els serveis són la base de l'economia catalana i espanyola, circumstància que explica aquest paral·lisme. Tant és així que, de les aproximadament 3,2 milions d'altres laborals registrades en el quart trimestre a Catalunya, prop de 2,2 corresponen a contractes vinculats al sector de serveis.

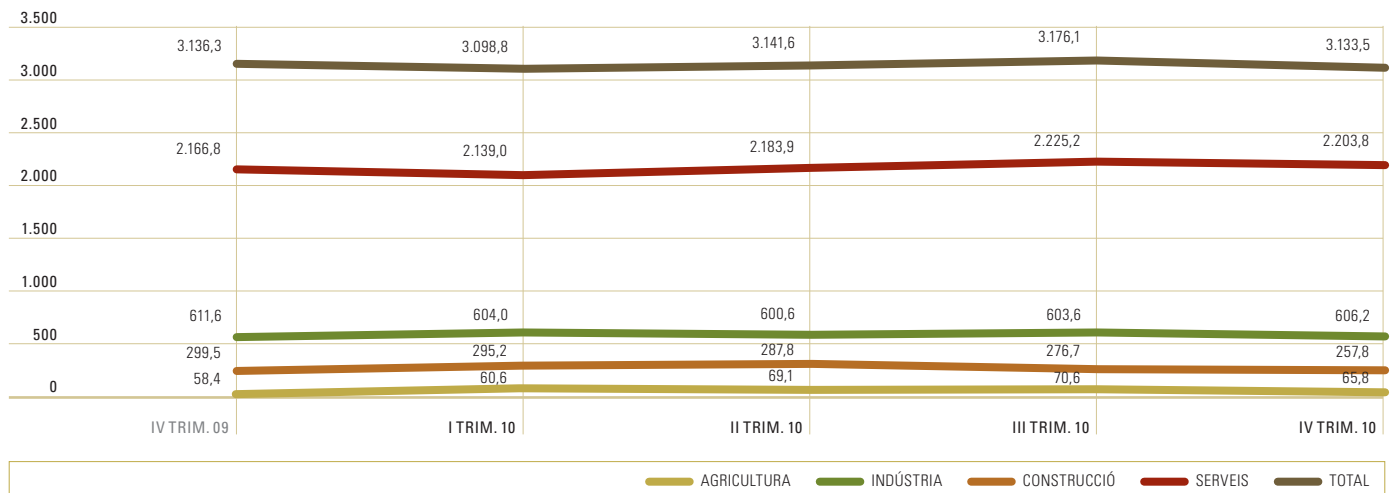
Si es té en compte aquesta perspectiva global, el pes específic dels altres tres grans sectors –indústria, construcció i agricultura– resulta més aviat escàs. Tot i així, una aproximació més detallista del gràfic convida a fer una lectura menys reduccionista. Principalment, perquè precisament aquests altres sectors són, en part, motor del sector de serveis –pensem en bars, restaurants, serveis de missatgeria, comunicació i un llarg etcètera, que donen assistència a empreses de caire industrialitzat. En resum, seria poc encertat minimitzar el pes d'aquests altres sectors fent una anàlisi estrictament comparativa.

Quan es posa la lupa sobre aquests altres sectors, la primera conclusió és clara: l'evolució és pràcticament plana. Com sempre, aquest comportament admet diverses lectures, una de les quals és que la caiguda de l'ocupació ha arribat a un punt d'estancament. Des d'aquest altre prisma, el concepte de *tocar fons* pot ser el primer indicatiu d'una recuperació propera.

Si s'analitzen un per un, es veu que el sector de la construcció experimenta una petita davallada cap al quart trimestre, i es constaten així les ja conegudes dificultats que passa aquest sector en particular després de l'esclat de la *bombolla immobiliària*. A més, un cop finalitzats els plans locals i estatals de suport a aquest sector, diversos contractes d'obres s'extingeixen, fet que es plasma en algunes baixes laborals.

Els altres dos sectors –indústria i agricultura– amb prou feines es mouen; en tot cas, les lleugeres oscil·lacions que es produeixen resulten insignificants des d'un punt de vista global.

GRÀFIC 41
POBLACIÓ OCUPADA A CATALUNYA PER SECTOR ECONÒMIC

Font: Idescat. Població ocupada per sectors d'activitat.

3.1.4. Immigració

En el marc del context econòmic actual, les autoritzacions de treball a persones estrangeres han continuat marcant una forta caiguda durant l'any 2010. De fet, les xifres mostren els valors més baixos després del creixement econòmic de l'última dècada. Si s'observa l'evolució des de l'últim punt més alt (setembre de l'any 2008, amb 93.613 autoritzacions) es podrà constatar la magnitud de la reducció (un -88,35%, amb només 10.904 autoritzacions durant el mes de setembre de 2010). En termes interanuals, la caiguda s'aprecia amb més claredat: així, la dada del mes de setembre de 2009 va ser de 26.357, mentre que el mateix mes de 2010 era de 10.904, és a dir, un 59% menys.

Si els darrers mesos de 2009 les autoritzacions es movien en la franja de 23.000 a 30.000, a començaments de 2010 es pot observar que la tendència serà una altra, ja que les xifres baixen fins al nivell de 15.000 a 20.000. Aquest nivell va decaient de forma progressiva i, amb l'excepció del mes de juny, que coincideix amb l'inici de la temporada turística, segueixen la tendència a la baixa fins al límit de les 10.000 autoritzacions.

TAULA 27
AUTORITZACIONS DE TREBALL A PERSONES ESTRANGERES

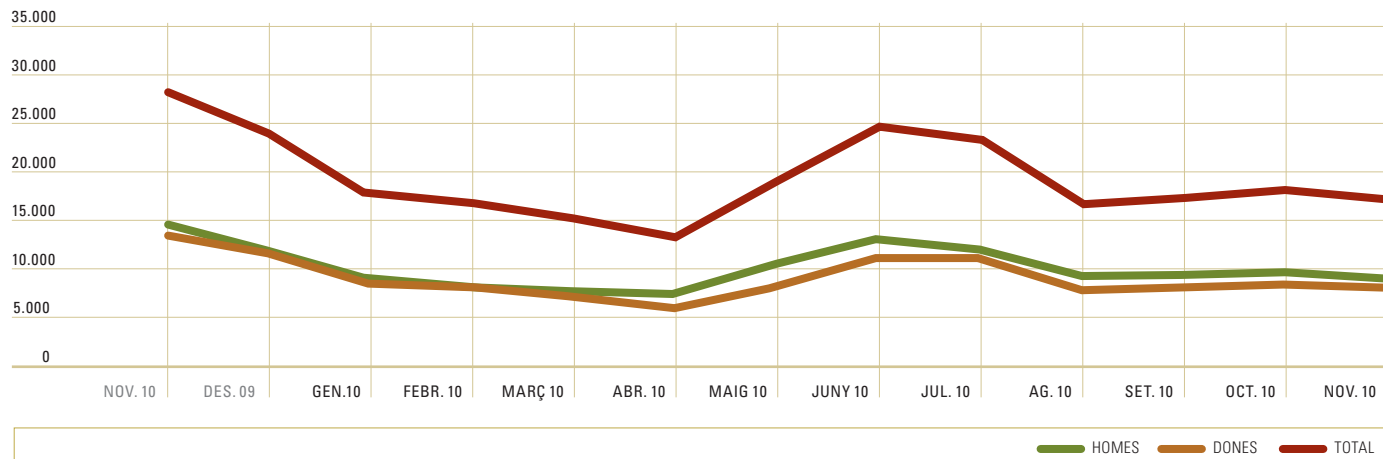
	NOV. 09	DES. 09	GEN. 10	FEBR. 10	MARÇ 10	ABR. 10	MAIG 10	JUNY 10	JUL. 10	AG. 10	SET. 10	OCT. 10	NOV. 10
PER SEXES	27.524	23.399	17.360	16.449	14.856	13.040	18.471	23.879	22.845	16.629	16.869	17.716	16.784
Homes	14.282	11.687	9.002	8.207	7.633	7.083	10.343	12.825	12.001	9.029	8.946	9.512	8.801
Dones	13.242	11.712	8.358	8.242	7.223	5.957	8.128	11.054	10.844	7.600	7.923	8.204	7.983
PER SECTOR	27.524	23.399	17.360	16.449	14.856	13.040	18.471	23.879	22.845	16.629	16.869	17.716	16.784
Agrari	2.656	2.139	1.811	1.784	1.494	1.398	1.761	2.308	2.394	1.897	1.887	1.513	1.152
Indústria	1.172	913	760	633	537	426	583	879	903	677	698	613	560
Construcció	2.630	2.008	1.673	1.324	1.219	1.177	1.465	2.018	2.102	1.607	1.622	1.334	1.088
Serveis	16.443	14.365	9.684	8.525	7.067	5.854	8.046	11.917	12.101	9.095	8.872	7.981	7.000
No classificables	4.623	3.974	3.432	4.183	4.539	4.185	6.616	6.757	5.345	3.353	3.790	6.275	6.984
CATALUNYA	6.350	4.885	3.189	2.908	3.603	4.061	4.705	5.514	5.163	3.267	4.277	4.059	4.326
Barcelona	4.945	3.755	2.352	2.113	2.679	3.215	3.428	4.012	3.675	2.093	2.964	2.959	3.304
Girona	694	474	289	272	388	439	713	778	732	572	579	488	384
Lleida	238	209	190	149	135	129	190	228	249	195	250	262	250
Tarragona	473	447	358	374	401	278	374	496	507	407	484	350	388
Catalunya/Espanya	23,07%	20,88%	18,19%	17,21%	23,72%	30,72%	24,57%	22,02%	20,75%	15,80%	21,04%	22,91%	25,77%

Font: MTIN. Butlletí d'estadístiques laborals.

Les diferències entre sexes fins a l'any 2009 eren visibles: els homes tenien més autoritzacions que les dones. A partir de desembre de 2009, però, aquestes divergències es van reduint fins a tenir una evolució i uns valors semblants. El desembre de 2009 es pot observar com ambdós sexes tenen uns valors gairebé idèntics (11.687 homes i 11.712 dones, respectivament). La resta de mesos mostren una tendència decreixent en les autoritzacions masculines i femenines, encara que són de major intensitat en el cas dels homes.

GRÀFIC 42

AUTORIZACIONS DE TREBALL A PERSONES ESTRANGERES PER SEXES A ESPANYA

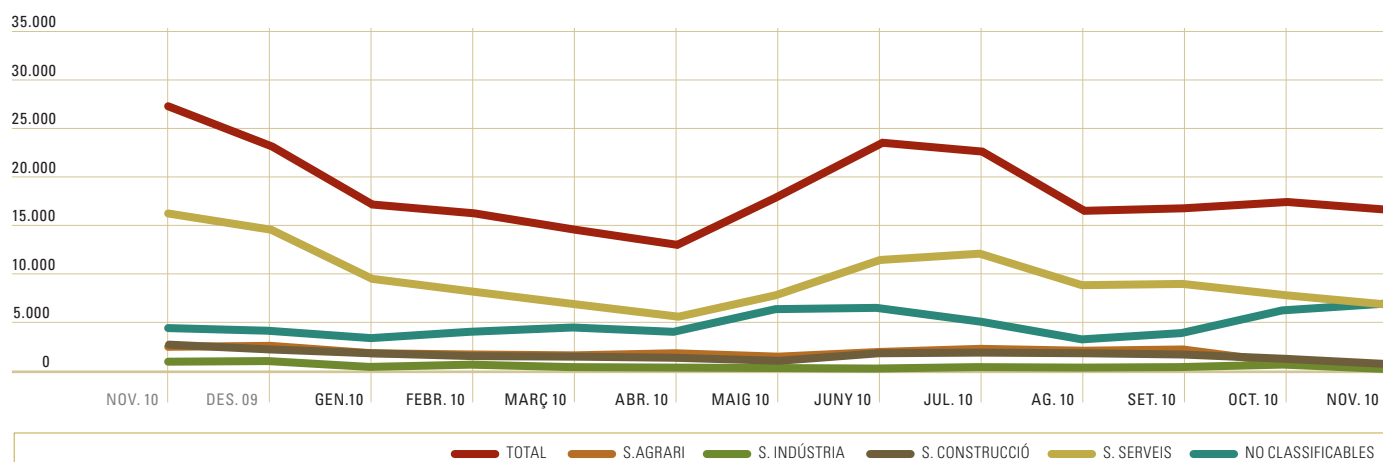
Font: MTIN. Butlletí d'estadístiques laborals.

L'anàlisi per sectors ens posa davant d'una situació extraordinària: el sector de la construcció (-93%) i el de serveis (-93%) pateixen una caiguda del 93% de les autoritzacions des de setembre de 2008; per al conjunt de sectors aquest decrement representa un 88%. En el cas del sector terciari, les xifres són prou explícites: si l'any 2008 havia arribat a assolir la xifra de 61.902 autoritzacions, el 2010 se situa al voltant de les 3.018 (cas del mes de setembre). La caiguda des de l'inici de la crisi és intensa i marca mínims històrics. El sector de la construcció, per la seva banda, segueix la mateixa tendència, amb una forta caiguda fins a assolir les 887 autoritzacions, lluny de les 21.166 que es van registrar el juny de 2008.

Paral·lelament, es pot observar una pujada moderada des de maig fins a juny de 2010, coincidint amb els inicis de la temporada turística (reflectit en el sector

GRÀFIC 43

AUTORIZACIONS DE TREBALL A PERSONES ESTRANGERES PER SECTOR PRODUCTIU A ESPANYA

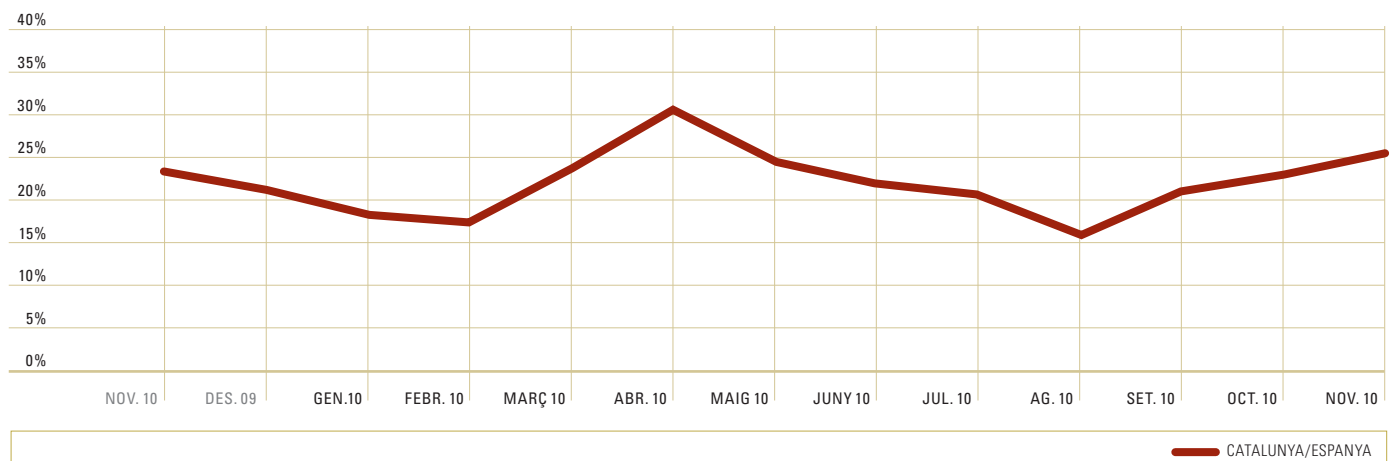

Font: MTIN. Butlletí d'estadístiques laborals.

de serveis). Malgrat aquesta millora aparent, si es compara la temporada turística de l'any 2010 amb la de 2009, es veu que les autoritzacions de 2010 són significativament menors. Posteriorment a la temporada turística, la línia continua la seva forta tendència a la baixa.

Resulta destacable l'elevat percentatge que les autoritzacions de persones treballadores estrangeres representen amb relació al conjunt d'Espanya. Els primers mesos s'observa que representen un 25% i posteriorment s'incrementen fins a arribar al nivell del 30,72% l'abril de 2010. Són proporcions rellevants tenint en compte que representa una de cada tres autoritzacions a persones treballadores. Ara bé, d'altra banda és raonable si es considera el potencial de la indústria turística a Catalunya, fet que alhora explicaria la pujada en els primers mesos de primavera i estiu, i la posterior baixada un cop passada la temporada alta de turisme a Catalunya.

GRÀFIC 44
AUTORITZACIONS DE TREBALL A PERSONES ESTRANGERES,
PROPORCIÓ ENTRE CATALUNYA I ESPANYA

Font: MTIN. Butlletí d'estadístiques laborals.

Les dades de 2010 sobre contractació d'estrangers a Catalunya mostren algunes variacions lleugeres (i positives) respecte a les de l'any 2009. En termes generals es pot observar com les puntes de contractació estacionals de l'any 2010 són moderadament superiors a les de l'any 2009. És a dir, durant els períodes de contractació per a la temporada turística, la contractació és lleugerament superior a l'any 2009, i a més la caiguda d'aquesta contractació temporal és menys brusca. No obstant aquesta lleugera recuperació de la contractació, es veu també que el gener de 2010 hi ha la contractació més baixa del tot el període de crisi (amb 36.940 contractes) i es tanca l'any amb uns valors lleument inferiors als de l'any anterior (40.899 de 2009 envers 39.896 de 2010). Els mesos de 2010 en els quals els valors són superiors a 2009 són maig, juliol i agost, ja que juny i abril estan per sota.

Hi ha alguns altres mesos en què la xifra total de contractacions de persones estrangeres és millor en termes comparatius. És el cas dels mesos de març, maig, juliol i agost. És cert que els increments en aquests quatre mesos no són gaire rellevants; tanmateix, també és veritat que les diferències a la baixa resulten poc importants i, per tant, es pot interpretar que en alguns períodes de l'any, tot i produir-se una dràstica reducció de la contractació, sembla haver-se frenat la caiguda lliure de la contractació estrangera.

Un indicador de l'impacte que ha tingut la crisi en el col·lectiu immigrant es pot observar en la davallada que s'ha produït des de juliol 2007, quan es va assolir el nivell més alt de contractació estrangera a Catalunya, amb 86.154 contractes. Si es comparen les dades de juliol 2010, amb 62.286 contractes, es veu que hi ha una variació absoluta de -23.868 i una variació percentual del -27,70%. Si es contrasta amb les dades del mes de setembre les dades són les següents: 56.050 contractes amb una variació absoluta de -12.467 i una variació percentual del -18,20%.

TAULA 28
CONTRACTES FORMALITZATS A PERSONES ESTRANGERES A CATALUNYA

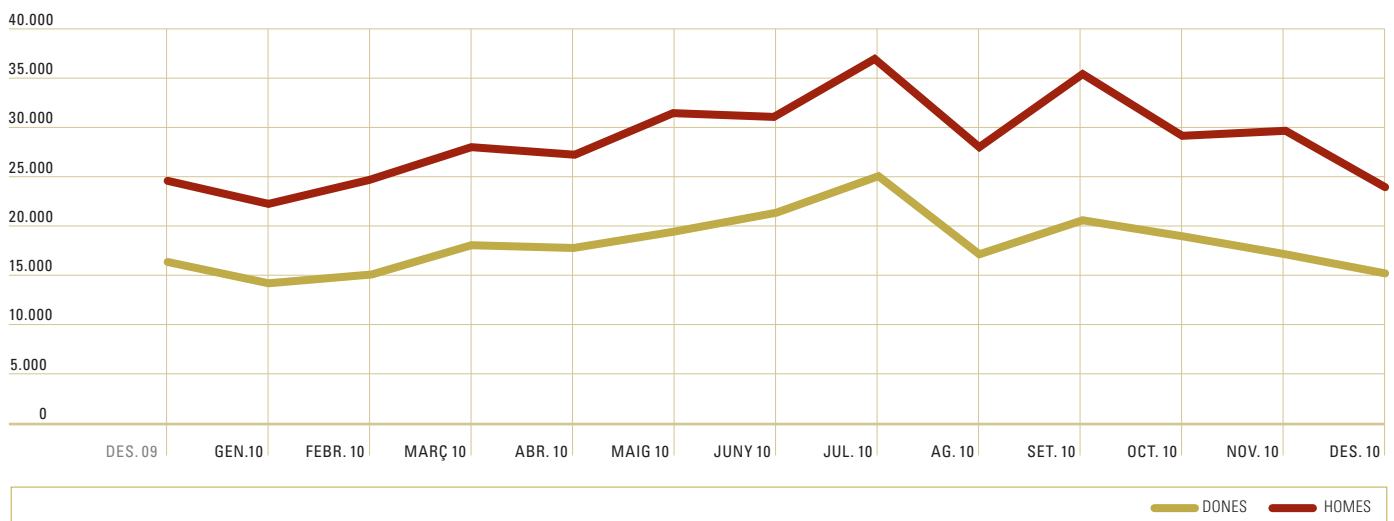
Valors absoluts	DES. 09	GEN. 10	FEBR. 10	MARÇ 10	ABR. 10	MAIG 10	JUNY 10	JUL. 10	AG. 10	SET. 10	OCT. 10	NOV. 10	DES. 10
PER SEXES	40.899	36.940	39.984	46.560	45.356	51.117	52.504	62.286	45.663	56.050	48.546	47.547	39.896
Homes	24.344	22.497	24.523	28.239	27.403	31.568	31.186	36.890	28.232	35.337	29.359	29.869	24.300
Dones	16.555	14.443	15.461	18.321	17.953	19.549	21.318	25.396	17.431	20.713	19.187	17.678	15.596
PER SECTOR	40.899	36.940	39.984	46.560	45.356	51.117	52.504	62.286	45.663	56.050	48.546	47.547	39.896
Agrari	1.738	1.195	1.378	1.452	1.947	4.988	3.458	4.056	7.325	7.222	3.047	3.154	1.876
Indústria	1.827	2.324	2.348	2.650	2.419	2.537	2.370	2.772	1.705	2.999	2.270	2.359	1.816
Construcció	5.347	6.247	7.432	7.377	6.574	6.611	6.527	7.676	5.191	6.701	6.023	6.920	4.454
Serveis	31.987	27.174	28.826	35.081	34.416	36.981	40.149	47.782	31.442	39.128	37.206	35.114	31.750
PROVÍNCIES	40.899	36.940	39.984	46.560	45.356	51.117	52.504	62.286	45.663	56.050	48.546	47.547	39.896
Barcelona	30.074	27.002	29.723	34.364	31.657	34.544	34.829	40.525	26.739	38.954	34.432	33.800	28.500
Girona	3.256	3.276	3.629	4.452	5.398	5.103	6.012	7.217	5.187	5.149	4.015	3.890	3.327
Lleida	2.694	2.824	2.642	2.860	2.810	5.599	5.716	8.090	9.402	6.018	4.021	3.398	2.810
Tarragona	4.875	3.838	3.990	4.884	5.491	5.871	5.947	6.454	4.335	5.929	6.078	6.459	5.259

Font: www.gencat.cat. Observatori del Treball. Contractació laboral de persones estrangeres.

La contractació per sexes manté les diferències de 60% d'homes i 40% de dones com a proporció respecte al total de contractes. Malgrat que en el període de 2007 –com a conseqüència de la contractació massiva en el sector de la construcció– les diferències van augmentar (més homes contractats que dones), en l'actualitat les diferències s'han reduït fins a assolir els percentatges esmentats (60% d'homes envers 40% de dones). S'han pogut contrastar les xifres històriques i s'ha observat que el nombre de contractes de l'any 2010 és molt semblant a les xifres de l'any 2005.

Com venia sent habitual, la contractació de persones estrangeres per sexes evoluciona en paral·lel, amb variacions gairebé idèntiques al llarg de l'any. Tampoc varia un altre fet: els homes es beneficien més que les dones de nous contractes de treball, sense que s'aprecii cap alteració significativa en la tendència. Així, s'observa que durant els primers mesos de l'any la contractació de persones estrangeres a Catalunya va marcant una línia a l'alça, assoleix la cota màxima el juliol, degut a la temporada turística, i cau a continuació.

GRÀFIC 45
CONTRACTES A PERSONES ESTRANGERES PER SEXES

Font: www.gencat.cat. Observatori del Treball. Contractació laboral de persones estrangeres.

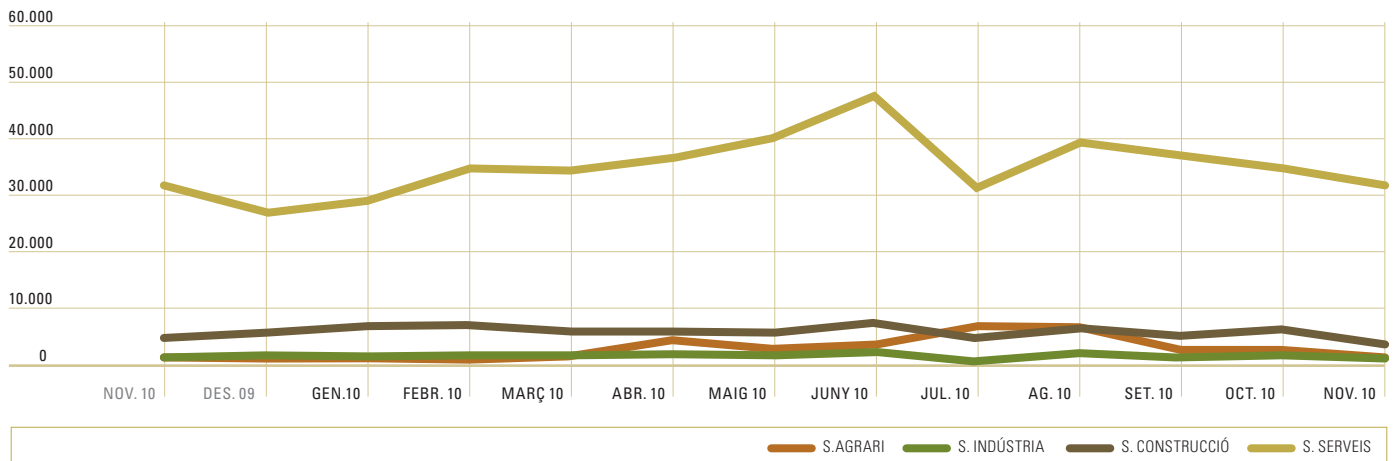
El sector de serveis és el que concentra gran part de la contractació estrangera, en contrast amb la indústria, on els percentatges són relativament baixos. Seguint amb el sector terciari, una constant en els contractes de treball a persones estrangeres és l'increment progressiu durant l'inici de l'any fins a assolir el màxim el juliol. Aquesta tendència a arribar al punt àlgid el mes de juliol, en comparació amb els anys anteriors, ens porta a un seguit de reflexions.

Si se centra l'anàlisi en la variació del sector de serveis en el mes de juliol es pot observar com la forta caiguda es localitza en els anys 2008 i 2009, quan es produeix una variació interanual del 3,4% entre juliol de 2008 i juliol de 2007 i del -21,4% entre juliol de 2009 i juliol de 2008 respectivament. Tot i que es venia d'uns anys d'alt creixement, el cert és que la caiguda és clara i intensa en el temps.

L'any 2010, en canvi, es pot observar com la variació interanual del mes de juliol és positiva (4,1%) i, per tant, es reflecteix una frenada i recuperació de la contractació a persones estrangeres en el sector terciari. Un cop finalitzada la campanya estiuenca, les xifres decauen, encara que en menor intensitat. Es tracta de lleugeres variacions positives per a l'ocupació, tot i que òbviament les xifres absolutes no són tan bones com en temps de bonança.

El sector de la construcció també registra grans percentatges de contractació estrangera, encara que l'any 2010 no es pugui percebre amb claredat donada la forta reducció de contractes de treball a persones estrangeres que va tenir el sector. En els anys 2007 i 2008 la contractació oscil·lava entre els 8.000 i 9.000 contractes, gairebé el doble dels 4.454 que es van registrar el mes de desembre de 2010. Al llarg de tot l'any, tot i mantenir-se relativament estable, el nombre de contractes es redueix en un 16,7%, passant dels 5.347 de desembre de 2009 als 4.454 de 2010.

GRÀFIC 46
CONTRACTES A PERSONES ESTRANGERES PER SECTOR PRODUCTIU

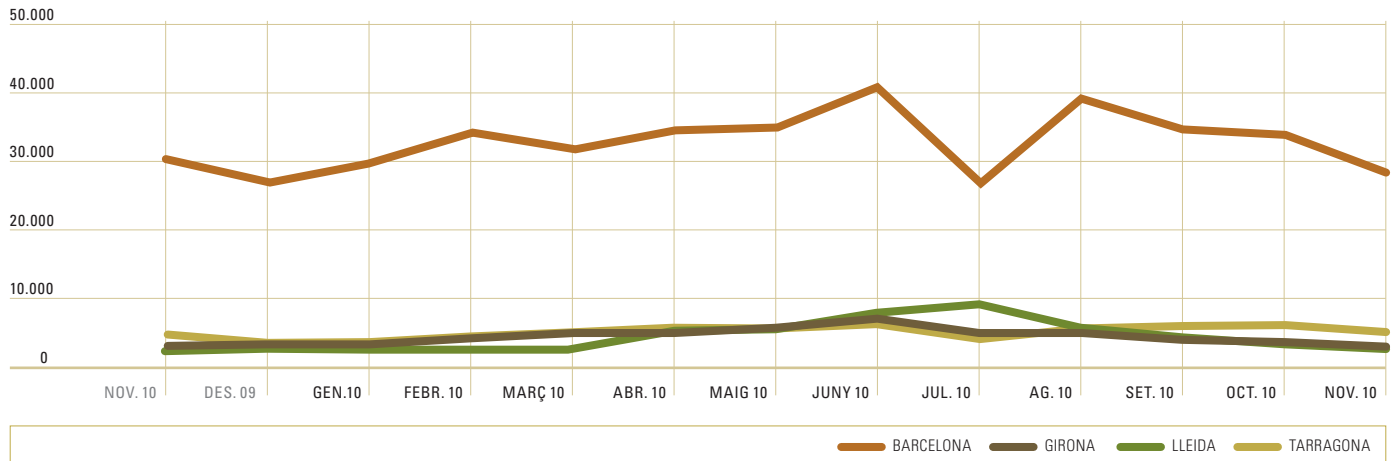
Font: www.gencat.cat. Observatori del Treball: Contractació laboral de persones estrangeres.

El gràfic següent mostra com les oscil·lacions més rellevants se situen a la província de Barcelona. És remarcable com les altres províncies mantenen una contractació relativament semblant en els anys anteriors. És significatiu el cas de la província de Lleida, on es pot observar una relativa estabilitat durant tot el període de crisi i aquest any 2010, fins i tot, ha augmentat la contractació durant els mesos de juny, juliol i agost. No obstant, els primers mesos de l'any i el desembre es registren les xifres més negatives de tot el període de recessió.

A les províncies de Girona i Tarragona, tot i no produir-se aquesta millora, es manté el nombre de contractes i coincideixen amb la mateixa evolució que la província de Lleida, on a principis d'any i el desembre s'assoleixen les xifres més negatives de la crisi.

GRÀFIC 47

CONTRACTES DE TREBALL A PERSONES ESTRANGERES PER PROVÍNCIES

Font: www.gencat.cat. Observatori del Treball: Contractació laboral de persones estrangeres.

En línies generals, les xifres d'afiliacions en el règim general són més baixes que les registrades durant l'any anterior. Així, si el 2009 es movien en la franja de 320.000 a 340.000 afiliacions (excepte els mesos de novembre i desembre, amb 314.237 i 304.643, respectivament), el 2010 aquest espectre es redueix més aviat de les 300.000 a les 320.000, amb alguna excepció. És una reducció poc sorprenent en termes estadístics, ja que estem parlant d'un context de crisi amb increments significatius de l'atur i en un entorn de restricció del crèdit.

En canvi, es manté o fins i tot puja en determinats mesos el nombre d'autònoms, fet que d'entrada ens porta a pensar que algunes persones treballadores estrangeres recorren als negocis propis com a via de subsistència. Ara bé, cal ser molt curosos amb aquestes conclusions, perquè en moments de crisi com l'actual també es produeixen situacions de precarietat laboral, com ara els falsos autònoms o la figura dels comercials a comissió que, a efectes pràctics, desenvolupen la feina d'un treballador de règim general.

Cal remarcar com els percentatges d'afiliació masculins i femenins s'apropen. És a dir, a principis del 2008 hi havia un 73% d'homes afiliats i un 27% de dones afiliades, i en aquest any, el desembre de 2010 concretament, s'observa un 66,90% d'homes i un 33,10% de dones. Gran part d'aquest increment femení prové de l'augment progressiu que van tenint les afiliacions de dones en el règim autònom (11,83% de variació interanual el desembre de 2010, mentre que en el cas dels homes aquesta variació és del 2,53%) i, en menor mesura, en el règim de la llar (la variació de dones és del 2,6%, i la dels homes de -1,13%). En el cas masculí, es mostra un manteniment del nombre d'homes afiliats al règim autònom.

Pel que fa als altres règims específics (mar i agrari), continuen sent règims majoritàriament masculinitzats; en el cas del règim agrari (de 16.076 a 19.624 a desembre), de fet, es pot observar un progressiu creixement en el col·lectiu masculí des del 2008 i un manteniment del femení.

TAULA 29

AFILIACIONS DE LES PERSONES TREBALLADORES ESTRANGERES PER RÈGIM I GÈNERE

Valors absoluts	DES. 09	GEN. 10	FEBR. 10	MARÇ 10	ABR. 10	MAIG 10	JUNY 10	JUL. 10	AG. 10	SET. 10	OCT. 10	NOV. 10	DES. 10
Règim general	304.643	303.481	306.188	308.306	315.833	322.683	327.283	338.537	328.505	318.609	314.385	306.493	299.029
Homes	183.059	183.756	185.506	186.132	191.069	195.136	197.208	202.632	196.026	190.909	188.867	184.857	178.456
Dones	121.584	119.725	120.682	122.174	124.764	127.547	130.075	135.905	132.479	127.700	125.518	121.636	120.573
Règim autònoms	38.649	38.227	38.446	38.622	39.148	39.592	39.967	40.060	39.966	40.261	40.460	40.577	40.749
Homes	26.589	26.230	26.303	26.300	26.571	26.757	26.943	26.942	26.848	27.011	27.135	27.192	27.262
Dones	12.060	11.997	12.143	12.322	12.577	12.835	13.024	13.118	13.118	13.250	13.325	13.385	13.487
Règim agrari	18.919	18.272	17.156	15.814	15.313	17.497	17.609	17.474	20.096	21.470	17.984	18.731	19.624
Homes	16.491	15.906	14.901	13.607	13.099	14.889	14.963	14.925	17.232	18.410	15.336	16.018	16.986
Dones	2.428	2.366	2.255	2.207	2.214	2.608	2.646	2.549	2.864	3.060	2.648	2.713	2.638
Règim mar	387	527	763	781	821	830	840	908	771	836	777	520	379
Homes	341	481	720	737	769	760	758	808	681	768	725	484	345
Dones	46	46	43	44	52	70	82	100	90	68	52	36	34
Règim carbó	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Homes	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dones	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Règim llar	35.223	35.391	35.704	36.083	36.835	37.172	37.108	37.106	36.477	36.237	36.373	36.093	35.990
Homes	4.260	4.300	4.364	4.484	4.616	4.618	4.516	4.529	4.429	4.368	4.355	4.243	4.212
Dones	30.963	31.091	31.340	31.599	32.219	32.554	32.592	32.577	32.048	31.869	32.018	31.850	31.778
Total	397.821	395.898	398.257	399.606	407.950	417.774	422.807	434.085	425.815	417.413	409.979	402.414	395.771
Homes	230.740	230.740	231.794	231.260	236.124	242.160	244.388	249.836	245.216	241.466	236.418	232.794	227.261
Dones	167.081	167.081	166.463	168.346	171.826	175.614	178.419	184.249	180.599	175.947	173.561	169.620	168.510

Font: Seguretat Social. Persones afiliades estrangeres per comunitat autònoma i províncies. Règim i gènere.

L'atur de persones estrangeres continua l'escalada en proporcions importants. En percentatges interanuals, alguns mesos s'assoleix el nivell del 40%. El mes de gener, per exemple, l'atur en aquest col·lectiu passa de 93.491 el 2009 a 128.170 el 2010, el que suposa un increment del 37%.

Aquest augment arrenca a finals de 2007 i s'agreuja de manera més intensa en el col·lectiu masculí. Tot i així, aquest any 2010 cal destacar que aquest increment interanual de l'atur afecta especialment les dones. El desembre de 2010, per exemple, l'atur entre els homes estrangers s'apuja un 1,52% mentre que entre les dones l'increment és superior al 17,20%. Fins i tot en temporada alta les proporcions són clarament desfavorables per a les dones. El juliol, l'atur masculí entre estrangers puja un 13,32%, mentre que entre les dones l'increment és del 31,29%.

TAULA 30

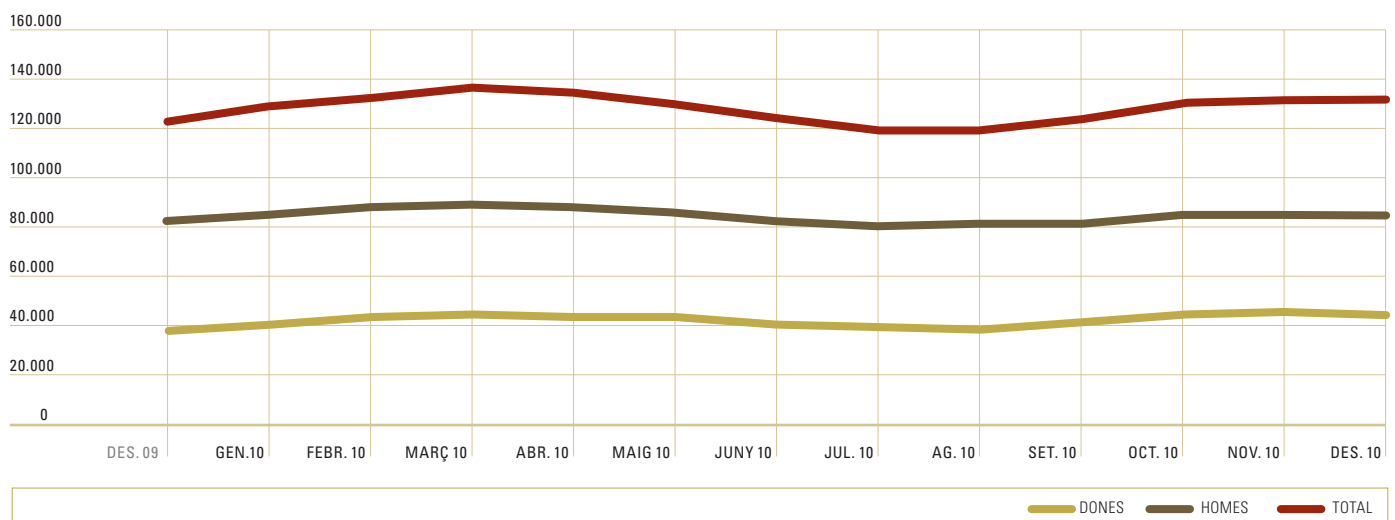
ATUR REGISTRAT ENTRE LES PERSONES ESTRANGERES PER GÈNERE

Valors absoluts	DES. 09	GEN. 10	FEBR. 10	MARÇ 10	ABR. 10	MAIG 10	JUNY 10	JUL. 10	AG. 10	SET. 10	OCT. 10	NOV. 10	DES. 10
Homes	84.009	86.738	88.997	90.451	89.107	85.755	83.301	80.075	80.476	81.452	84.562	84.720	85.290
Dones	39.254	41.432	43.731	45.001	44.726	43.544	41.587	39.918	39.790	41.948	44.843	46.678	46.004
Total	123.263	128.170	132.728	135.452	133.833	129.299	124.888	119.993	120.266	123.400	129.405	131.398	131.294

Font: www.gencat.cat. Atur registrat i demandes d'ocupació de persones estrangeres.

GRÀFIC 48

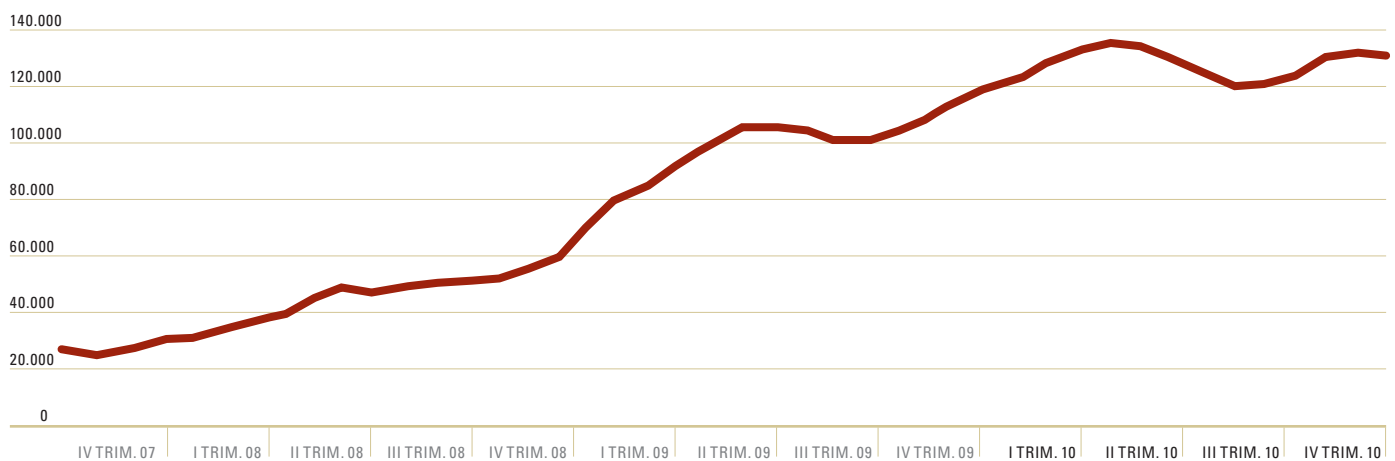
ATUR REGISTRAT ENTRE LES PERSONES ESTRANGERES

Font: www.gencat.cat. Observatori del Treball. Contractació laboral de persones estrangeres

GRÀFIC 49

ATUR REGISTRAT ENTRE LES PERSONES ESTRANGERES, PER TRIMESTRES

Font: www.gencat.cat. Observatori del Treball. Contractació laboral de persones estrangeres